

е напечаталъ още нѣщо, това ние незнаемъ, както не знаемъ нищо и за по-нататъшната сѣдба на Иеронимовата типография.

Особно внимание заслужва слѣдната бѣлѣжка, която Яковъ Трайковъ е напечаталъ въ края на Псалтира и която гласи така:

Н аше комоѹ кога потрѣба, възхоцетъ отъ светыхъ книгъ, то вса сѣа собѣа принисена въ место Скопїе оѹ Каратрифѹна.

Това книжарско обявление ни показва, че около 1561 г. Скопскій гражданинъ Кара-Трифунъ е въртелъ най-големата търговия съ словеснитѣ църковни книги. Онъ е билъ главний продавачъ не само на Трайковитѣ издания, но и на всѣкакви други *свети книги*, каквито тогава е имало за продажъ.

Но защо именно въ *Скопие* е била отворена по онова врѣме таква голѣма книжарница? Ние не се съмнѣваме, че това нѣщо се намѣрва въ свѣрзка съ едни важни църковно-исторически събития, на които ще се позапремъ, только по-вече, защото тѣ сѣ съвсѣмъ неизвѣстни по насъ ¹³⁾, а трѣбва да станѣтъ познати на вситѣ ни едродци, особено въ сегашнитѣ *лжжави дни*.

Скопската епархия още отъ началото на десети вѣкъ, когато се яви независимата българска църква, е била една отъ най-главнитѣ епархии на българската патриаршия и е оставала таква дълго врѣме, нѣколко вѣкове. Въ началото на 14-ти вѣкъ сѣрбскій краль Милутинъ бѣше я отнелъ отъ българскій (Охридскій) прѣстолъ и присѣдинилъ къмъ сѣрбското архиепископство, което Стефанъ Душанъ направи патриаршество на 1346 г. Но това присѣдинение е траяло само около 50-60 години. Въ втората половина на сѣщій 14-ти вѣкъ, когато, слѣдъ смъртъта на Душана, неговото на скоро сглобено царство се распадна, краль Вѣлкашинъ, който около 1366 год. се прогласи за независимъ правителъ на срѣдня и сѣверна Македония, пакъ повѣрна Скопската епархия на Охридскій прѣстолъ. Това нѣщо е извършено около 1368 год., когато и Вѣлкашиновий братъ, Деспотъ Иванъ Угльша, правителъ на Юго-источна Македония, повѣрна епархиитѣ Драмска, Сѣрска, Христопоиска и Филиписийска на Константинополската патриаршия, отъ която Стефанъ Душанъ бѣше ги *грабналъ* и приложилъ къмъ своето патриаршество ¹⁴⁾. Отъ това врѣме Скопската епархия е оставала подъ Охридскій прѣстолъ още около два вѣка, до 1557 година.

Въ речената 1557 година знаменитий турски везиръ и зетъ на Султана Селима II Мехмедъ Соколоолу, Херцеговинскій потурнякъ, възстанови сѣрбската патриаршия, която трѣбва да кажемъ, бѣше и съвсѣмъ унищожена около стотина години по-прѣди, именно около 1459,

¹³⁾ Въ това ни увѣряватъ нѣкои статии, които въ послѣдньо врѣме срѣщаме въ български газети и други почтени периодически списания. Па и въ доста хубавий отъ нѣкои страни учебникъ по българската църковна история, който е обнародвалъ г. Станимировъ прѣди нѣколко месеци, нѣма никакъвъ споменъ за тия събития макаръ че повечето отъ тѣхъ сѣ станали добръ познати на вѣлкашиний ученъ свѣтъ още прѣди десетъ—двадесетъ години.

¹⁴⁾ Глад. *Пальмовъ*, Историческій ваглядъ на начало автокефалїи Сербской церкви и учрежденіе патриаршества, стр. 22, 23 57. — *Ругаричъ*. „О кнезу Лазару“ 140 и пр.